

Monumentnummer*: 523070

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82893/20

Woonplaats* Nijmegen
Gemeente* Nijmegen
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Nijmegen
Locatieomschrijving BY Voerweg/BY Valkhof, Centrum

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Nijmegen	C			8777
Nijmegen	C			8613
Nijmegen	C			6952

Omschrijving**

Inleiding

VOETGANGERSBRUG met TOEGANGSHEK uitgevoerd in 1886 naar ontwerp in eclectische stijl van de Nijmeegse stadsarchitect JAN JACOB WEVE (1852-1942). De brug functioneert als toegangsbrug vanaf het Kelfkensbosch naar het Valkhof, en overbrugt daarbij de Voerweg die in een dal ligt tussen het Valkhof, Kelfkensbosch en Hunnerpark.

De brug en het hekwerk zijn opgericht ter ere van de commissie die zich vanaf 1874 heeft ingezet voor de slechting van de stadswallen van Nijmegen en de uitleg van de stad. In het smeedwerk van het toegangshek, uitgevoerd door Jos Meyer Rietjes uit Roermond, wordt dit 'Driemanschap' door middel van tekst gehuldigd. Nadat in 1977 de brug werd vernield door aanrijding van een vrachtwagen, zijn brug en smeedwerk gerestaureerd en gedeeltelijk gereconstrueerd, waarbij een aantal elementen in het smeedwerk verloren zijn gegaan.

Omschrijving De VOETGANGERSBRUG is opgetrokken in baksteen (kruisverband) en is voorzien van classicistische elementen uitgevoerd in natuursteen. De overspanning bestaat uit een brede middenbrug geflankeerd door twee korte overspanningen met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

landhoofden. Deze brugdelen worden door pijlers van elkaar gescheiden. De twee korte overspanningen aan weerszijden van de middenbrug zijn segmentboogvormige gemetselde tongewelven, terwijl de brede centrale overspanningen een zuivere boogconstructie heeft uit ijzeren spanten. Deze bestaat uit een volwandige boog in vakwerk, met een gebogen onderrand en een bovenrand die samenvalt met de hooggelegen vloer van de brug. De pijlers bezitten tot de geboorten van de overspanningsbogen een bekleding van natuursteen in blokverband, afgesloten met een Dorisch fries. Hierboven zijn ze volledig van natuursteen voorzien. De middenpijlers lopen vanaf het brugdek uit in cilindervormige korte pijlers, gedragen door rijk uitgevoerde consoles. De overspanningsbogen zijn voorzien van natuurstenen boogstukken in de vorm van diamantkoppen en boven de bogen bevindt zich onder het brugdek een doorlopend schelpfries. Langs het brugdek loopt, tussen de uitstekende pijlers, een smeedijzeren balustrade afgesloten door een houten leuning. Dit groen geschilderde hek bestaat uit symmetrisch krulwerk binnen rechthoekige vakken met gouden rozetten voorzien van rode harten.

Het rijk uitgevoerde TOEGANGSHEK bevindt zich aan de zijde van het Kelfkensbosch en bestaat uit een smeedijzeren hekwerk tussen hardstenen pijlers. Het smeedwerk is zwart geschilderd, met rode en gouden accenten. Aan weerszijden van de pijlers loopt de balustrade van de brug om een bocht door en eindigt in twee korte natuurstenen kolommen. Deze kolommen dragen zwart geschilderde smeedijzeren lantaarnhouders, opgebouwd uit draai- en krulwerk met goudkleurige rozetten. De oorspronkelijk aanwezige bolvormige lantaarns ontbreken. De hoge hekpijlers staan op basementen en hebben een blokverdeling. Ze eindigen met een afsluiting van segmentvormige timpaantjes en ze worden afgesloten door bolvormige bekroningen, waarin goudgekleurde ornamenten zijn gespiesd. De dubbele draaihekkens rijken tot halverwege de pijlers, daarboven is een boven de pijlers uitstekend half rond veld aangebracht, gekroond door het Nijmeegse stadswapen en gevuld met krullend smeedwerk waarin aan beide zijden tekst is verwerkt in rood omrande cartouches. Vanaf het Kelfkensbosch is in een centraal geplaatste cartouche te lezen: 'De gemeente Nijmegen stichtte deze brug als huldeblijk aan de leden der commissie voor den uitleg der stad', eronder staan in drie velden de namen van de raadsleden 'H.L. Terweindt', 'M.W. Francken.NGZ' en 'Joh.H. Graadt van Roggen'. Aan de Valkhofzijde staat in het centrale paneel: 'Ontmanteling van Nijmegen begonnen in 1879, uitleg der stad voltooid in 1885'. Eronder in drie velden: 'Anno Domini', 'Eendracht maakt macht' en 'MDCCCLXXXV'.

Waardering

VOETBRUG met TOEGANGSHEK in 1886 uitgevoerd naar ontwerp van architect JAN JACOB WEVE.

-Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een voetgangersbrug uit het vierde kwart van de negentiende eeuw, uitgevoerd in eclectische stijl. De brug is belangrijk vanwege de samenhang met het stadspark en opvallend door de bijzonder rijke uitvoering met natuurstenen elementen en smeedwerk. Het smeedijzeren hekwerk vertegenwoordigt bovendien een belangrijke zeldzaamheidswaarde.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het stadspark Valkhof, waar het een belangrijke functionele en beeldbepalende rol speelt als entree naar het park.

-Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het park en vanwege het hekwerk, dat door middel van de tekst herinnert aan de uitleg van de stad Nijmegen.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheidig(D)

Functie

Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Voetgangersbrug